

Kuo dėti psichiatrai?

Natalija Voronaja

Žiegdrių psichiatrijos ligoninės direktorė Valdonė Matonienė:

Koks gali būti šių absurdiškų kaltinimų komentaras?! Visiems sveiko proto žmonėms aišku, kad D.Kedys nebuvo mūsų ligoninėje ir negalėjo joje būti.

Niekaip kitaip kaip tik absurdiškais negaliu pavadinti ir kriminologės Rūtos Gajauskaitės žodžių, kad kone visas mūsų ligoninės personalas pasirašęs sutartis su saugumo komitetu. Psichiatrijos ligoninėje dirbu nuo 1976 m., o Žiegdrių ligoninei vadovauju nuo 1981-ųjų. Mano praktikoje tokių atvejų, kad psichiškai sveikas žmogus būtų priverstinai gydomas psichiatrijos ligoninėje, nėra buvę.

Šios psichiatrus šmeižiančios laidos buvo aptartos Lietuvos psichiatrų asociacijos valdybos posėdyje ir nuspręsta nepalikti jų be atgarsio. Ketiname kreiptis į Žurnalistų etikos komitetą dėl šių reportažų metu pateiktos informacijos paneigimo.

Valstybinio psichikos sveikatos centro direktorė Ona Davidonienė:

Šie kaltinimai sunkiai telpa galvoje. Psichiatrijos srityje dirbu seniai, bet net ir sovietmečiu neteko susidurti su atvejais, kad valdžiai nepalankus žmogus būtų uždaromas psichiatrijos ligoninėje.

O kad ligoninės personalas galėtų nežinoti apie specialius kambarius ir jose slapčia laikomus žmones – dar didesnis absurdas.

VU MF Vaikų psichiatrijos ir socialinės pediatrijos centro vedėjas psichiatras Dainius Pūras:

Iš tiesų net nėra ką komentuoti. Tiesiog labai neatsakingai kuriamos versijos, kurios kelia tik beprasmiskas diskusijas. Dar anksčiau buvo sukurta istorija, kad neva buvo pažeistos D.Kedžio dukrelės teisės, kai ji be globėjų žinios buvo išvežta į Vaiko raidos centrą. Tuo tarpu šis vaiko paėmimas ir apgyvendinimas Vaiko raidos centre buvo tinkamas reagavimas į esamą situaciją ir pavojų vaikui. Kaip tik tokiems atvejams būtent Vaiko raidos centre, kuris yra Vilniaus universiteto vaikų, o ne psichiatrijos, ligoninės padalinys, ir buvo įsteigtas Vaikų ir paauglių krizių intervencijos skyrius.

Mergaitė buvo išvežta teisėtai, nes tuo metu tėvas buvo dingęs, o motinai teisės į dukrą buvo apribotos. Mergaitė neturėjo net laikinojo globėjo, todėl Vaiko teisių apsaugos tarnyba priėmė vienintelį teisingą sprendimą laikinai perimti globėjo funkcijas ir atvežti vaiką į saugią aplinką.

Tačiau ar po to buvo padarytas teisingas sprendimas vaiko globą patikėti vienai iš suinteresuotų pusių? Kol tiesa šioje byloje nėra aiški, tas blaškymasis tarp tetos ir mamos neužtikrina vaiko interesų. Manau, kad valstybėje, kurioje tinkamai organizuota vaiko teisių apsauga, mergaitė būtų buvęs perduoda nesuinteresuotiems žmonėms, pvz., specialiai paruoštam globėjų šeimai, kurių pas mus išvis nėra.

Na, o vėliau imta kurti kitą istoriją – kad a.a. D.Kedys buvo laikomas Žiegdrių ligoninėje. Visa tai iš piršto laužta. Kyla tik vienintelis klausimas: kam naudingas šių fantazijų eskalavimas? Kam naudinga palaikyti šią įtampą ir kvailinti žmones? Žmonės šiuo metu linkę tikėti viskuo, tai kodėl neprikūrus istorijai?! Kodėl gi nepaskelbus, kad D.Kedys buvo laikomas psichiatrijos įstaigoje? Tada tie, kurie tai neigia, yra susiję su blogiečiais...

Taip viskas primityvu ir banalu, net nematau jokios intrigos. Galima tik spėlioti, kokia bus sukurta kita istorija, kad televizijos serialas apie a.a. D.Kedį tęstųsi.

Psichiatrė-psichoterapeutė Zita Alseikienė:

Netikiu, kad šiais laikais sveiką žmogų be priežasties galima būtų laikyti psichiatrijos ligoninėje.

Deja, psichiatrai neretai kaltinami galintys padaryti žmogui kažką blogo. Pasaulyje egzistuoja net antipsichiatriniai judėjimai, kurių šalininkų nuomone, psichiatrai nuolat kvailina visuomenę, be reikalo gydo daug žmonių. Kažkodėl psichiatrai laikomi pernelyg galingais ir atstovaujančiais represinei struktūrai, nors iš tikrųjų tai yra žmonės, kurie stengiasi padėti esant tam tikriems psichikos sveikatos sutrikimams, vadovaudamiesi dabartinėmis mokslo žiniomis. Ir nereikia pervertinti jų galimybių!

Antipsichiatrinio judėjimo atstovų pasisakymai – absurdiškos versijos, kad psichiatrai skiria

psichotropinius medikamentus žmonėms jau nuo vaikystės ir taip siekia valdyti visą visuomenę, kad anksčiau nepalankiems žmonėms jie atlikdavo smegenų operacijas, o dabar jų rankose – stipriai veikiantys asmenybę vaistai. Tokie pasisakymai asocijuojasi su psichikos sutrikimais sergančių žmonių, kuriems labai aktualus bendravimas su psichiatrais, nuomone.

Šiomet Miunchene psichiatrų kongrese teko matyti antipsichiatrinio judėjimo šalininkų eitynes. Žmonės ėjo su plakatais, nukreiptais asmeniškai prieš prof. H.J. Miolerį (Möler), vadovaujantį Miuncheno universiteto psichiatrų skyriui. Šią protesto akciją jie specialiai surengė 18-to Europos psichiatrų kongreso metu, kad visas pasaulis pamatytų, kaip jie tą gydytoją smerkia, esą jis nuygdė jų artimuosius ir pan. Deja, bet gydytojai nevisagaliai. Bet kokia liga turi savo eigą, kuri neretai nepasiduoda gydymui. Taigi gydytojo galimybės pervertinamos, o dėl progresavusios ligos ieškoma kaltų. Kažkas juk turi būti kaltas – kodėl gi ne psichiatrai?

Psichiatrė Danguolė Survilaitė:

Atvirai pasakius, man ši tema jau seniai nusibodo. Lietuvoje kyla kainos, mokesčiai, mažėja atlyginimai, masiškai didėja emigracija, šalį palieka gydytojai, bet susidaro įspūdis, kad lietuviams dabar svarbiausia: esi už Kedį ar prieš jį. Jau greitai bus nepatogu ir violetinės spalvos drabužiu apsivilkti, kad tavęs nepalaiky-

tų Kedžio šalininku... Net kokie medicininiai pavadinimai žiniasklaidoje pasirodė: „kedofilija“, „Kedžio sindromas“! „Delfyje“ yra net atskiras skyrelis: „D. Kedžio istorija“. Internetu skaičiau, kad Kedžiui jau ir paminklą žmonės ruošiasi statyti...

Kyla klausimas, kam naudinga, kad tiek daug dėmesio žiniasklaidai skirtų šiai temai? Tos temos eskalavimas man primena sovietų laikus, kai parduotuvės buvo tuščios, bet buvo pigi degtinė – gerk ir apie nieką negalvok. Dabar vietoj degtinės meldžiamasi ir piketuojama. Suprantu, mažame miestelyje nėra kas veikti, tai ir būriuojasi žmonės. Bet gi kažkas pasirūpina jų mingavimo vietoje pastatyti tualetus ir atvežti karšto maisto. Kažkas visa tai gerai organizuoja. Mano galva, reikėtų pasidomėti, ar tie budintys prie Venckų namų žmonės, ypač jauni, neturėtų būti savo darbo vietose. O už viešosios tvarkos pažeidimus reikėtų griežtai bausti, o ne derybas vesti.

Žurnalistais nebetikiu visai – manau, kad jie korumpuoti ir perkami, todėl skirtingose televizijose vienas gali pasakoti apie tą patį dalyką vienaip, kitas – kitaip. Nelygu kas užsakė. Nemanau, kad akivaizdus skirtingų versijų televizijoje brukimas žmonėms – demokratija. Mes supratimo neturime, kas tai yra. Esu įsitikinusi, kad joks psichiatrų kreipimasis į žurnalistų etikos komisiją nieko neduos – klubo „13 ir Ko“ (D.Survilaitė yra klubo „13 ir Ko“ vadovė – aut. past.) pacientų teisių gynimo grupė keletą kartų yra kreipusis į ją dėl neetiško straipsnių psichiatrijos tema ir nieko nelaimėjo. O Lietuvos psichiatrų asociacija jau seniai yra neveikli, susiskaldžiusi ir pavieniai psichiatrai paprastai pradeda protestuoti tik tada, kai „užkabinami“ kiekvieno iš jų interesai (šiuo atveju Žiegdrių ligoninės ar Vaiko raidos centro).

Nematau reikalo kaip psichiatrė gintis nuo kvailių kaltinimų, kad mes „uždarom sveikus“. Mes nė vieno paciento patys niekur negaudom ir pas save patys neatšivežam. Kažkodėl niekas nesiima savęs operuoti, bet savo psichikos sveikatą kiekvienas manosi sugebą įvertinti. Stebėdama visą tą „kedofiliją“, matau, kad dar per mažai pas mus atvyksta gydytis tie, kuriems tikrai reikėtų. Pasaulio statistika rodo, kad psichiatro pagalbos bent kartą gyvenime reikia 30 proc. žmonių (trečdaliui!), ir niekas ten to gydymosi nesigėdija, net politikai. O Lietuvoje pas psichiatrus gydomi tik apie 5 proc. gyventojų. Susidaro įspūdis, kad pas mus psichiškai nesveikų skaičius sparčiai auga, o kad jie nesigydytų – daug kam naudinga.

Mums darbo tikrai nepritrūks. Kad tik nepritrūktų psichiatrų... ☺

Kažkodėl psichiatrai laikomi pernelyg galingais ir atstovaujančiais represinei struktūrai, nors iš tikrųjų tai yra žmonės, kurie stengiasi padėti esant tam tikriems psichikos sveikatos sutrikimams